

Tek Başına Olma Motivasyonu Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması

Turkish Adaptation of the Motivation for Solitude Scale

Prof. Dr. Hikmet YAZICI¹, Doç. Dr. Fatma ALTUN KOBUL², Uzman Psikolojik
Danışman Öykü ÖZYAZICI KUZUR³

Öz

Araştırmanın amacı, Tek Başına Olma Motivasyonu Ölçeği-Kısa Formunun (TBOM- KF) Türk kültüründeki geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesidir. Araştırma grubu 717 (Kadın= 466, %65, Erkek= 251, %35) kişiden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri, Bilgi Toplama Formu, Tek Başına Olma Motivasyonu Ölçeği-Kısa Formu, Çok-Yönlü Eylemli Kişilik Ölçeği (ÇEKÖ) ve UCLA Yalnızlık Ölçeği-Kısa Formu ile toplanmıştır. Ölçeğin geçerlik işlemleri kapsamında açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinin yanı sıra ölçüt bağımlı geçerlikten yararlanılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi (AFA) sonucunda modeli %48,07 oranında açıklayan iki faktörlü (tercih edilen ve tercih edilmeyen tek başına olma) bir yapı elde edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonucunda ise modelin veri ile uyumunun iyi düzeyde olduğu bulunmuştur ($X^2/sd= 1,82$, CFI= 0,95, GFI= 0,95, AGFI= 0,93, RMSEA= 0,05, SRMR= 0,05). Ölçüt bağımlı geçerlik işlemlerinde tercih edilen tek başına olma faktörü ÇEKÖ'nün yaşam amacı ve öz yeterlilik faktörleri ile pozitif yönde; tercih edilmeyen tek başına olma faktörü ÇEKÖ'nün dört alt faktörü ile negatif, UCLA Yalnızlık Ölçeği ile pozitif yönde anlamlı ilişkiler göstermiştir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları AFA ve DFA örneklemeleri için sırasıyla .81 ve .78, testi yarıya bölme güvenilirliği AFA ve DFA örneklemeleri için sırasıyla .83 ve .80 bulunmuştur. Tüm ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği 0.80'dir. Sonuçlar ölçeğin Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Tek başına olma motivasyonu, tek başınalık, ölçek uyarlama, Türk kültürü

Makale Türü: Araştırma

Abstract

The aim of this study is to examine the validity and reliability of the Motivation for Solitude Scale-Short Form (TBOM-KF) in Turkish culture. 717 (Female= 466, 65%, Male= 251, 35%) adults comprised the sample of the study. In study, Personal Information Form, Motivation for Solitude Scale-Short Form, Multi-Measure Agentic Personality Scale (MAPS) and UCLA Loneliness Scale-Short Form were used. As a result of exploratory factor analysis (EFA), a two-factor (self-determined and not self-determined solitude) structure was obtained, which explained the model at a rate of 48.07%. In confirmatory factor analysis (CFA), it was found that the model had a good fit with the data ($x^2/Sd= 1.82$, CFI= .95, GFI= .95, AGFI= .93, RMSEA= .05, SRMR= .05). Self-determined solitude factor was positively correlated with the life purpose and self-efficacy factors of the MAPS; not self-determined solitude factor showed negative correlations with the four factors of the MAPS and positive correlation with the UCLA Loneliness Scale. The Cronbach's alpha internal consistency coefficient was .81 and .78 for the EFA and CFA samples and the split-test reliability was .83 and .80 for the EFA and CFA samples. The test-retest reliability of the scale was .80. The results show that the scale is a valid and reliable measurement tool in Turkish culture.

Keywords: Motivation for solitude, solitude, scale adaptation, Turkish culture

¹Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, hyazici@trabzon.edu.tr

²Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, faltun@trabzon.edu.tr

³Milli Eğitim Bakanlığı, Ağrı Patnos Dedeli Sebahattin Yıldız Ortaokulu, oykuozyazici@gmail.com

Atf için (to cite): Yazıcı, H., Altun Kobul, F., Özyazıcı Kuzur, Öykü. (2022). Tek başına olma motivasyonu ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(4), 1500-1511.

Paper Type: Research

Giriş

Tek başına olma, yalnızlık ve tek başlılık gibi farklı deneyimlerle sonuçlanabilen karmaşık bir yapıya sahiptir. Perlman ve Peplau (1981) yalnızlığı, bireyin sosyal ilişkilerinin nicelik veya nitelik yönünden yetersiz olması durumunda hissedilen hoş olmayan bir yaşantı olarak tanımlamıştır. Sosyal ilişkilere duyulan ihtiyaç ve istek yalnızlığın önemli bir yönünü oluşturmaktadır. Tek başlılık (solitude) ise tek başına olmanın (being alone) olumlu ya da olumsuz yaşanabilen nesnel bir durumunu ifade etmekte (Galanaki, 2013) ve çoğunlukla içsel olarak motive edilmiş faaliyetlerde bulunmak için yalnız kalma isteğini içermektedir (Marcoen ve Goossens, 1993).

Alanyazında tek başlılığın kişilik gelişiminin bir boyutu olarak ele alındığı görülmektedir. Örneğin Winnicot (1958) tek başlılığı annenin varlığında gelişmesi gereken, çocuğun ilerleyen dönemlerdeki gelişimi ve kendi kişisel yaşamını keşfedebilmesi için önemli bir gelişim görevi olarak tanımlar. Buchholz (1997) benzer şekilde tek başlılığı, yaşam boyu gelişim adına bağlanma ile eşit derecede önemli bir kavram olarak ele alır. Bu noktada tek başlılık ve ilişki halinde olmanın birbirini tamamlayan iki durum olduğu vurgulanmakta (Knafo, 2012) ve bu tecrübenin özgürlük, yaratıcılık, kendini keşfetme gibi faydalarını inceleyen araştırmalar bulunmaktadır (Long ve Averill, 2003; Storr, 1988). Sağlıklı bir kişilik gelişiminde sözü edilen faydalarına rağmen tek başlılıkla ilgili yapılan bazı deneysel çalışmalar çelişkili sonuçlar ortaya çıkarmıştır (Burger, 1995; Larson ve Lee, 1996). Örneğin Burger'in (1995) araştırmasında tek başına olmayı tercih etme ile iyi oluş, yalnızlık ve nevrozizm değişkenleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. İlgili çalışmada bu bulgu, tek başına vakit geçirmekten keyif duyan bireylerin aynı zamanda istedikleri türden bir sosyal ilişkiye sahip olmadıklarını hissedebilecekleri şeklinde yorumlanmıştır. Böyle bir durumda tek başına olma iyi oluş ile uyumlu nedenlerle tercih edilebileceği gibi sosyal etkileşim konusunda aşırılık gösteren bir endişe ile de seçilebilmektedir.

Yukarıda sözü edilen çalışma sonuçlarının farklılık göstermesinin bir diğer olası nedeni tek başlılığın çoğunlukla tek başına olmayı tercih etme ile yorumlanması ancak bu tercihin hangi şartlar sonucu oluştuğunun bilinmemesidir (Thomas ve Azmitia, 2019). Larson ve Csikszentmihalyi (1978) tek başlılığın psikolojik açıdan faydalı veya riskli yorumlanmasındaki temel farkın, yalnız geçirilen zamanın altında yatan motivasyon olabileceğini, gönüllü ve bilinçli bir seçime dayanan tek başlılık deneyiminin faydalı bir şekilde tecrübe edileceğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda tek başına olmanın olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirilmesinde tek başlılığı seçmiş olma ile kontrol hissine sahip olmanın önemli olduğu vurgulanmaktadır (Long, 2000).

Motivasyonun tek başına olma yapısına hangi yönleriyle etki ettiği öz belirleme kuramı çerçevesinde açıklanmaktadır (Nicol, 2005). Bu yaklaşıma göre öz belirleme insan işleyişinin bir niteliği olarak seçim deneyimi ile birlikte içsel olarak motive edilmiş davranışların ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Kişi öz belirleme yoluyla zorunluluktan ya da baskıdan gelen seçimden uzaklaşır, böylece seçimler kişinin ihtiyaçlarının farkındalığına ve dışsal olayların esnek bir şekilde yorumlanmasına dayanır (Deci ve Ryan, 1985). Başka bir ifadeyle bireyin tek başına olma yaşantısına kendisinin karar vermesi ya da dış koşullar veya içsel süreçler yoluyla zorlanmış olması, bu yaşantının verimli ya da yıkıcı tecrübe edilmesine sebep olur. Sözü edilen kuramsal bakış açısı doğrultusunda (Nicol 2005) tarafından tek başına olmanın içsel ve dışsal motivasyonlarının ayırt edilmesini amaçlayan Tek Başına Olma Motivasyonu Ölçeği (Motivation for Solitude Scale) geliştirilmiştir. Bu ölçek derin düşünce, yaratıcılık gibi isteyerek seçilen tek başına olmayı ölçen Tercih Edilen Tek Başına Olma (Self Determined Solitude) ve sosyal kaygı, akranlar tarafından reddedilme gibi gönüllü bir seçimi içermeyen tek başına olmayı değerlendiren Tercih Edilmeyen Tek Başına Olma (Not Self Determined Solitude) şeklinde iki alt boyuttan oluşmaktadır. Aynı çalışmada, ölçeğin tek başına olma

motivasyonunun özerk bir şekilde seçilip seçilmemesine bağlı olarak uyumlu ve uyumsuz sonuçları başarılı bir şekilde ayırt ettiği görülmüştür (Nicol, 2005). Örneğin, yalnızca tercih edilmeyen tek başına olma yalnızlık ve sosyal kaygı ile pozitif ilişki gösterirken; tercih edilen tek başına olma bu olumsuz sonuç değişkenleri ile ilişkili bulunmamıştır. Bu bulgu tek başına olma yaşantısının yapıcı yönünü ifade eden tek başınalık ile öznel bir hoşnutsuzluğu belirten yalnızlığın kavramsal farklılıklarını desteklemesi açısından önemli görülmektedir.

Öz belirleme kuramının bakış açısıyla yapılan çeşitli çalışmalarda bireylerin tek başına geçirilen zamanı gönüllü ve özerk bir tutumla seçtiklerinde yalnızlığı daha az deneyimledikleri vurgulanmaktadır (Chua ve Koestner, 2008; Inguglia, Ingoglia, Liga, Lo Coco ve Lo Cricchio, 2015). Bu noktada kişinin tek başına olmayı özerk bir şekilde seçmesi daha yapıcı tek başınalık yaşantılarını ortaya çıkarmaktadır (Corsano, Majorano, Michelini ve Musetti, 2011; Nguyen, Weinstein ve Ryan, 2018; Nguyen, Werner ve Soenens, 2019; Ost Mor, Palgi ve Segel-Karpas, 2021). Nguyen, Ryan ve Deci'nin (2018) araştırmasında tek başına olmak için içsel bir şekilde motive olan bireylerin dışsal nedenlerden dolayı yalnız olan bireylerden daha düşük stres seviyeleri ile daha yüksek rahatlama ve iyi oluş sergilediği gösterilmiştir. COVID-19 kısıtlamalarından rutin uygulamalara geçiş sürecindeki uyum zorluklarının ele alındığı bir çalışmada, gönüllü yaşanan tek başınalığın uyum güçlükleri ile depresyon arasındaki ilişkide düzenleyici bir etkisi olduğu bulunmuştur (Keisari, Palgi, Ring, Folkman ve Ben-David, 2022).

Türkiye'de tek başına olmanın yakın zamanda çalışılmaya başlanmasıyla tek başına olma yapısını ölçen kısıtlı sayıda ölçme aracı bulunmaktadır (Erpay, 2017). Bu ölçeklerden Tek Başına Olmayı Tercih Etme Ölçeği (Burger, 1995) alanyazında sıklıkla kullanılan bir ölçek olmakla birlikte bireyleri tek başına olmayı veya insanlarla birlikte olmayı tercih etme açısından iki seçenektan birine zorlamakta ve tek başına olmanın hangi nedenlerle seçildiğini göstermemektedir. Bir diğer ölçek olan Tek Başına Olma Türleri Ölçeği (Wang, 2006) ise bireylerin tek başına olmayı hangi deneyimlerle gerçekleştirdiklerinin belirlenmesinde derinlemesine bir bilgi sağlamaktadır. Örneğin Türk örnekleminde yürütülen bir çalışmada ilişkili olma ihtiyacının karşılandığı bireylerin tek başına olmayı düşük düzeyde tercih ettikleri ancak tek başına geçirilen zamanın yalnızlık olarak değil yaratıcılık, duygusal öz düzenleme, kendini keşfetme gibi aydınlanma şeklinde deneyimlendiği bulunmuştur (Özyazıcı, 2019). İlgili çalışmada Türk kültürüne uyarlanan her iki ölçeğin ancak birlikte ele alınmasıyla tek başınalığa dair kapsamlı bir açıklama sağladığı ve Tek Başına Olmayı Tercih Etme Ölçeği'nin alanyazında iki önemli gelişimsel ihtiyaç olarak görülen ilişki halinde olma ve tek başına olma ihtiyacını desteklemediği görülmektedir. Tek Başına Olmayı Tercih Etme Ölçeği'nin kullanıldığı farklı bir çalışmada düşük benlik saygısı gösteren bireylerin tek başına olmayı daha çok tercih ettikleri bulunmuştur (Avan ve Çakmak, 2020). Bu nedenlerle tek başına olmanın kişiliğin gelişimi ile uyumlu sonuçlarının elde edilmesinde motivasyon kavramının ele alınması ve kavrama uygun ölçme araçlarının geliştirilmesi veya uyarlanması önemli görülmektedir. Bu çalışma ile Thomas ve Azmitia (2019) tarafından kısa formu oluşturulan Tek Başına Olma Motivasyonu Ölçeği-Kısa Formunun Türk örneklemindeki geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Mevcut ölçeğin toplulukçu ve bireyci yönelimleri içinde barındıran Türk kültüründe tek başına olma motivasyonlarının belirlenmesi ve tek başınalığın psikolojik uyum ile ilişkisinin anlaşılmasında önemli bir ölçme aracı olarak literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1. Yöntem

1.1. Katılımcılar

Araştırma grubu, 717 (Kadın= 466, %65, Erkek= 251, %35) yetişkin bireyden oluşmaktadır. Elde edilen veriler SPSS programı ile rastgele ikiye bölünerek iki farklı örneklem oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, 362 (Kadın= 251, Erkek= 111) kişiden oluşan örneklemde açımlayıcı faktör analizi (AFA), 355 (Kadın= 215, Erkek= 140) kişiden oluşan örneklemde doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. AFA örneklemindeki katılımcıların yaş aralığı

18 ile 61 arasındadır (Ort.= 30.94, SS= 10.57). DFA örneklemini oluşturan katılımcıların yaş aralığı ise 18 ile 65 aralığındadır (Ort. = 31.32, SS= 10.36). Çalışma grubundaki bireylerin büyük bir kısmı üniversite (%74.6) ve lisansüstü (%13.5) eğitim düzeyine sahiptir. Katılımcıların medeni durumları (Bekar=327, %45.6, Flört/Nişanlı=86, %12, Evli=289, %40.3, Eşi vefat etmiş ya da boşanmış=15, %2.1) ve gelir düzeyleri (0-2500 TL=212, %29.6, 2501-3500 TL=82, %11.4, 3501-4500 TL=112, %15.6, 4501-6000 TL=174, %24.3, 6001-10500=86, %12, 10501 TL ve üstü=51, %7.1) farklılık göstermektedir.

1.2. Veri Toplama Araçları

1.2.1. Bilgi Toplama Formu:

Katılımcılara ait çeşitli bilgilerin elde edilmesi amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Formda; yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik gelir düzeyi, eğitim durumu ve medeni durum ile ilgili sorular yer almaktadır.

1.2.2. Tek Başına Olma Motivasyonu Ölçeği-Kısa Form (TBOM-KF):

Bireylerin tek başına olma yaşantılarındaki motivasyonel yönün incelenmesi amacıyla geliştirilen ölçeğin kısa formu Thomas ve Azmitia (2019) tarafından oluşturulmuştur. Ölçek, tercih edilen tek başına olmayı ölçen sekiz madde (örneğin, “Tek başına kalmak, yaratma kabiliyetimi tetikler.”) ve tercih edilmeyen tek başına olmayı ölçen altı madde (örneğin, “Başkalarıyla birlikteyken kendimi gergin hissedirim.”) olmak üzere toplam 14 madde ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek dördümlü Likert tipindedir. Ölçeğin orijinal çalışmasında Cronbach alfa katsayıları tercih edilen tek başına olma için .81, tercih edilmeyen tek başına olma için .89 bulunmuştur.

1.2.3. Çok-Yönlü Eylemli Kişilik Ölçeği (ÇEKÖ):

Côté (1997) tarafından geliştirilen Çok-Yönlü Eylemli Kişilik Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması Atak, Kapçı ve Çok (2013) tarafından yapılmıştır. Ölçek beşli likert tipinde olup ölçekten alınan yüksek puan, kişinin eylemli kişiliğe sahip olduğunu ifade ederken düşük puan eylemli kişiliğe sahip olmadığını göstermektedir. Yapılan açımlayıcı, doğrulayıcı ve ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda beş maddesi dışarıda bırakılan ölçeğin 15 madde ve dört alt boyuttan oluştuğu, ölçeğin varyansın %57.43'ünü açıkladığı bulunmuştur. Ölçeğin uyarlama çalışmasında yapılan Cronbach alfa güvenilirliği yaşam amaçları alt boyutu için .72, öz saygı alt boyutu için .76, iç denetim odağı alt boyutu için .74, öz yeterlilik alt boyutu için .73 ve ölçeğin toplamı için .81 olarak tespit edilmiştir (Atak, Kapçı ve Çok, 2013).

1.2.4. UCLA Yalnızlık Ölçeği-Kısa Form:

Hays ve DiMatteo (1987) tarafından bireylerin yalnızlık düzeylerinin ölçümünde kullanılmak amacıyla geliştirilen UCLA Yalnızlık Ölçeği-Kısa Formu'nun Türkçe versiyonu Doğan, Akıncı Çötök ve Göçet Tekin (2011) tarafından yapılmıştır. Ölçekteki maddeler dördümlü bir derecelendirme ile yanıtlanmaktadır. Yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinde ölçeğin 8 maddeden ve tek boyuttan oluştuğu, toplam varyansın %36.69'unu açıkladığı saptanmıştır. Ölçeğin uyarlama çalışmasında elde edilen Cronbach alfa iç-tutarlık güvenilirlik katsayısı .72 bulunmuştur.

1.3. İşlem

Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için ilk olarak araştırma kapsamında kullanılacak ölçekleri geliştiren ya da uyarlayan araştırmacılardan ve ilgili üniversitenin etik kurulundan (Tarih: 01.02.2021, Sayı: E-81614018-000-90) gerekli izinler alınmıştır. Türk kültürüne uyarlanması planlanan Tek Başına Olma Motivasyonu Ölçeği- Kısa Formu'nun dil ve kapsam geçerliği çalışmaları için öncelikle ölçek maddeleri, araştırmacılar ve dil uzmanları tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Birbirinden bağımsız şekilde yapılan çeviriler, araştırmacılar tarafından kontrol edilip en uygun ifadeler belirlenmiştir. Çeviri ifadeler orijinal dildeki karşılıkları ile

birlikte İngilizce ve Türkçeye hâkim rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanındaki 10 uzmana gönderilmiş, çevirilerin aslını yansıtmaya derecesi ile Türk kültürüne ve ölçülmesi amaçlanan yapıya uygunlukları bakımından görüşleri alınmıştır. Bu doğrultuda ölçek maddeleri tek tek puanlandırılmıştır. Puanlama sonucunda kapsam geçerlik indeksinin belirlenmesinde Davis Tekniği kullanılmış ve en düşük kapsam geçerlik indeksi .80 olarak bulunmuştur. Bu sonuç tüm madde çevirilerinin uygun değerde olduğunu göstermektedir (Davis, 1992). Ayrıca alan uzmanlarına maddelerin çevirileri ve anlaşılabilirliği açısından öneride bulunabilecekleri açık uçlu bir soru sorulmuştur. Bu görüşler doğrultusunda ölçeğin Türkçe Formu düzenlenmiş ve pilot çalışması gerçekleştirilmiştir.

Dünya genelinde meydana gelen COVID-19 pandemisi ve pandemi sürecine yönelik alınan tedbirler nedeniyle hem pilot çalışma hem asıl uygulama verileri elektronik ortamda oluşturulan formlar aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılar araştırmanın kapsam ve amacı, gönüllülük ve gizlilik hakkında bilgilendirilmiştir. Uygulamalar yaklaşık olarak 10 dakika sürmüştür. Testin tekrarının uygulanacağı gruplarda ise ölçek formuna rumuz belirleyebilmeleri için madde eklenmiş ve kişilerden iletişim bilgileri alınmıştır.

1.4. Veri Analizleri

Ölçme aracının geçerlik uygulamaları kapsamında; ölçüt bağımlı geçerlik, açımlayıcı (AFA) ve doğrulayıcı (DFA) faktör analizleri kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizleri ise iç tutarlık, testi yarıya bölme ve test-tekrar test teknikleri ile sınımlanmıştır. Test-tekrar test güvenilirliğinde ölçek 50 katılımcıya iki hafta arayla uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler IBM AMOS ve SPSS 23 programları ile analiz edilmiştir.

2. Bulgular

2.1. Pilot Çalışmadan Elde Edilen Bulgular

Ölçek, pilot çalışma kapsamında 304 katılımcıya (Kadın=206, %67.8, Erkek=98, %32.2) uygulanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu incelendikten sonra ölçeğin güvenilirlik ve geçerlikle ilgili bazı değerleri test edilmiştir. Ölçeğin tümü için hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .76'dır. Madde toplam korelasyonları incelendiğinde bazı maddelerin (t1, t2, t5, t10, t11) .30'un altında değer gösterdiği ancak maddelerin çıkarılması durumunda iç tutarlılığa anlamlı bir katkı sağlamadığı tespit edilmiştir. Ayrıca belirtilen maddeler ölçeğin kuramsal bakış açısının bütünlüğü açısından önem göstermektedir. Bu nedenlerle ölçekten herhangi bir madde çıkarımı yapılmamıştır.

Pilot çalışmada yapılan işlemler sonucunda ölçeğin faktör analizine uygun olduğu tespit edilmiştir (KMO=.81 ve Barlett $\chi^2= 1043,180$, $sd= 91$, $p<.001$). Temel Bileşenler Analizine göre öz değeri 1.00'den büyük iki faktörlü yapının toplam varyansı %43.21 oranında açıkladığı bulunmuştur. Mevcut çalışma sonrasında analiz sonuçları göz önünde bulundurularak maddeler araştırmacılar tarafından tekrar incelenmiştir. Bu doğrultuda herhangi bir revizyona ihtiyaç duyulmadan asıl çalışmaya geçilebileceğine karar verilmiştir.

2.2. Tek Başına Olma Motivasyonu Ölçeği'nin Yapı Geçerliliği

2.2.1. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

Açımlayıcı faktör analizi öncesinde 362 katılımcıdan elde edilen verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı test edilmiş ve verilerin faktör analizine uygunluğu incelenmiştir. Normallik testi sonucunda çarpıklık ve basıklık katsayılarının (Skewness = .05, Kurtosis=-.19) uygun değer aralığında olduğu bulunmuştur (Tabachnick ve Fidell, 2015). Verilerin faktör analizine uygunluğu ise Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett testi kullanılarak incelenmiştir. Bu sonuçlarda Kaiser Mayer Olkin değerinin .85, Barlett testinin anlamlı ($\chi^2= 1598.04$, $sd=91$, $p<.001$) olduğu görülmüştür. Bu durumda KMO değerinin .60'dan yüksek ve Barlett testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir (Pallant, 2016). Ayrıca .50'den yüksek olması beklenen (Field, 2013) maddelerin anti-image

matrisindeki çapraz korelasyon değerlerinin .65 ile .93 arasında değiştiği ve uygun değer aralığında olduğu tespit edilmiştir.

Ölçeğin faktör yapısı Temel Bileşenler Analizi ve varimax döndürme metodu ile incelenmiştir. AFA bulguları ele alındığında, öz değeri 1.00'den büyük üç faktörden oluşan yapının toplam varyansı %55.96 düzeyinde açıkladığı görülmüştür. Birinci faktör varyansın %29.67'sini, ikinci faktör %18.39'unu ve üçüncü faktör %7.89'unu açıklamaktadır. Ancak ortaya çıkan yapının orijinal çalışmada açıklanan kuramsal yapıya uygunluk göstermemesi ve çapraz yüklenmelerin görülmesi (Tabachnick ve Fidell, 2015) nedeni ile model iki faktöre zorlanmıştır. İki faktörlü yapının toplam varyansın %48.07'sini oluşturduğu ve madde faktör yüklerinin .36 ile .84 arasında değiştiği görülmektedir. İlk faktörün açıkladığı toplam varyans %29.67, ikinci faktörün açıkladığı toplam varyans ise %18.39'dur. Ölçek maddelerinin iki faktörlü yapı ile birlikte orijinal ölçeğin madde dağılımına uygunluk gösterdiği görülmüş ve alt faktörlerin isimlendirilmesinde orijinal form göz önünde bulundurulmuştur. Birinci faktör tercih edilen tek başına olma, ikinci faktör ise tercih edilmeyen tek başına olma olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğine ait ayrıntılı bulgular Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. TBOM-KF'nun AFA Sonuçları

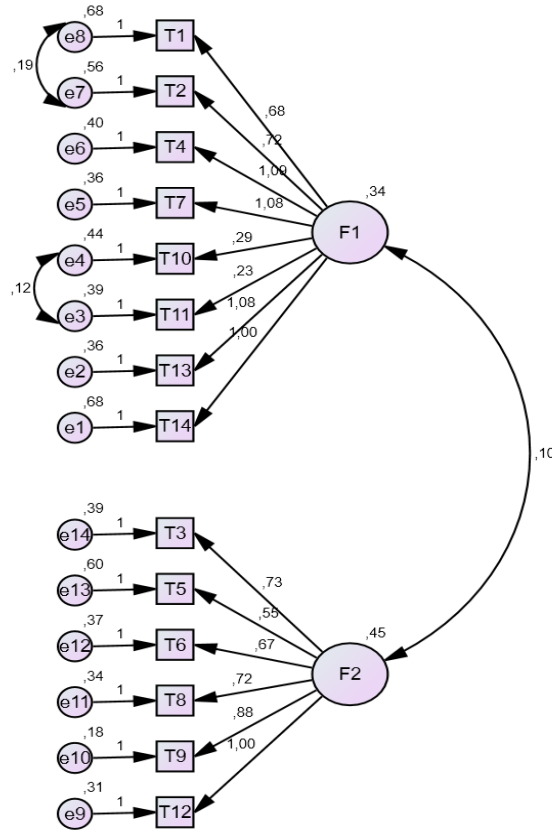
Maddeler	Faktör Yükleri		Ortak Varyans
	I	II	
Faktör I: Tercih Edilen Tek Başına Olma			
1. Tek başına kalmak, yaratma kabiliyetimi tetikler.	.59		.35
2. Sukunetten (dinginlikten) hoşlanırım.	.60		.41
4. Kendi kendime kalmak, manevi dünyamla/iç dünyamla bağ kurmama yardım eder.	.78		.63
7. Kendi kendime olmak, duygularıyla baş başa kalmama yardım eder.	.72		.58
10. Kişisel mahremiyete değer veririm.	.36		.15
11. İlgimi gerçek anlamda çeken şeylerle meşgul olabilirim.	.47		.27
13. Tek başına olmak, yaptığım şeyleri neden yaptığıma dair içgörü/anlayış kazanmama yardımcı olur.	.73		.55
14. Tek başına vakit geçirdiğimde kendimi enerjik hissederim.	.64		.45
Faktör II: Tercih Edilmeyen Tek Başına Olma			
3. Başkalarıyla birlikteyken kendimi gergin hissederim.		.69	.48
5. Başkalarıyla birlikteyken benden hoşnut olunmadığımı hissederim.		.61	.37
6. Başkalarının yanında kendim olamam.		.79	.63
8. Başkalarıyla birlikteyken yaptığım veya söylediğim şeylerden pişman olurum.		.70	.50
9. Başkalarıyla birlikteyken kendimi rahatsız hissederim.		.81	.65
12. Başkalarıyla birlikteyken oraya ait değilmişim gibi hissederim.		.84	.71
Öz değer	4.15	2.58	
Açıklanan varyans	29.67	18.39	
Açıklanan toplam varyans			48.07

2.2.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Açımlayıcı faktör analizi sonrasında elde edilen yapının farklı bir örneklem üzerinde doğrulanıp doğrulanmadığının incelenmesi amacıyla doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Önerilen modifikasyonlarla birlikte yapılan DFA işlemlerinde uyum iyiliği değerleri χ^2 (sd = 1.82 ($\chi^2 = 134.73$, sd = 74, $p < .001$)) (kriter < 2 ; Tabachnick ve Fidell, 2015), GFI = .95 (kriter

$\geq .90$; Schumacker ve Lomax, 2010), AGFI = .93 (kriter $\geq .90$; Schumacker ve Lomax, 2010), CFI = .95 (kriter $\geq .95$; Hu ve Bentler, 1999), RMSEA = .05 (kriter $\leq .05$; Browne ve Cudeck, 1992) ve SRMR = .05 (kriter $\leq .05$; Schumacker ve Lomax, 2010) bulunmuştur. Uyum iyiliği indekslerinin CFI değeri haricinde mükemmel uyum gösterdiği, CFI değerinin ise kabul edilebilir aralıkta olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda iki faktör ve 14 maddeden oluşan ölçeğin Türk kültürüne uyumlu olduğu söylenebilmektedir. Maddelerin faktörleri ile ilişkilerini gösteren standardize edilmiş katsayılar .21 ile .81 arasında değişmekte olup hepsi anlamlıdır. Modele ait faktör yükleri Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. TBOM-KF’na ilişkin path diyagramı ve faktör yükleri

2.3. Ölçüt Bağıntılı Geçerlik

Bu çalışmanın ölçüt geçerliliğinin belirlenmesinde Çok-Yönlü Eylemli Kişilik Ölçeği (Atak, Kapçı ve Çok, 2013) ve UCLA Yalnızlık Ölçeği- Kısa Form (Doğan, Akıncı-Çötök ve Göçet-Tekin, 2011) kullanılmıştır. Analiz sonucunda tercih edilen tek başına olma ile çok-yönlü eylemli kişiliğin yaşam amacı ($r = .09, p < .05$) ve öz yeterlilik ($r = .13, p < .01$) alt faktörleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Tercih edilmeyen tek başına olma ise çok-yönlü eylemli kişiliğin dört alt faktörü olan öz saygı ($r = -.28, p < .01$), yaşam amacı ($r = -.32, p < .01$), iç denetim odağı ($r = -.11, p < .01$) ve öz yeterlilik ($r = -.20, p < .01$) ile negatif yönde yalnızlık ($r = .47, p < .01$) ile pozitif yönde anlamlı ilişkiler göstermiştir. Sonuçlar Tablo 2’de özetlenmiştir.

Tablo 2. Tek başına olma motivasyonu ile çok-yönlü eylemli kişilik ve yalnızlık arasındaki ilişkiler

	1	2	3	4	5	6	7
1. Tercih Edilen Tek Başına Olma ^a	1	.21**	-.007	.09*	-.020	.13**	.04
2. Tercih Edilmeyen Tek Başına Olma ^a		1	-.28**	-.32**	-.11**	-.20**	.47**
3. Öz Saygı ^b			1	.43**	.19**	.32**	-.09*
4. Yaşam Amacı ^b				1	.38**	.43**	-.19**
5. İç Denetim Odağı ^b					1	.36**	-.08*
6. Öz Yeterlilik ^b						1	-.04
7. Yalnızlık							1

* $p < .05$. ** $p < .01$. a= Tek Başına Olma Motivasyonu'nun alt boyutları, b= Çok-Yönlü Eylemli Kişilik Ölçeği'nin alt boyutları

2.4. Güvenirlilik Analizleri

Ölçek güvenilirliğinin test edilmesi amacıyla Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı, testi yarıya bölme ve test-tekrar test yöntemleri kullanılmıştır. AFA örnekleminde hesaplanan iç tutarlık katsayıları ölçeğin tümü için .81, tercih edilen tek başına olma boyutu için .78, tercih edilmeyen tek başına olma boyutu için .84'tür. DFA örnekleminde ise ölçeğin tümüne ait iç tutarlık katsayısı .78, tercih edilen tek başına olma boyutu .77, tercih edilmeyen tek başına olma boyutu .81 olarak hesaplanmıştır. Benzer şekilde AFA ve DFA örneklemlerinde ayrı ayrı uygulanan testi yarıya bölme işlemleri sonucunda; ölçeğin tümüne ait güvenilirlik katsayıları sırasıyla $r = .83$ ve $r = .80$, tercih edilen tek başına olma alt boyutu $r = .75$ ve $r = .72$, tercih edilmeyen tek başına olma alt boyutu ise $r = .87$ ve $r = .80$ bulunmuştur.

Ölçek test-tekrar test güvenilirliği için 50 katılımcıya iki hafta arayla tekrar uygulanmıştır. Ölçümler sonucunda test-tekrar test korelasyonu tercih edilen tek başına olma alt faktörü için .75, tercih edilmeyen tek başına olma alt faktörü için .62 bulunmuştur. Tüm ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği ise .80 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 3'te özetlenmektedir.

Tablo 3. Tek başına olma motivasyonu ölçeğinin güvenilirlik analizi sonuçları

Faktör	İç Tutarlık		Testi Yarıya Bölme		Test-Tekrar Test
	AFA	DFA	AFA	DFA	
Toplam TBOM	0.81	0.78	0.83	0.80	0.80**
Tercih Edilen Tek Başına Olma ^a	0.78	0.77	0.75	0.72	0.75**
Tercih Edilmeyen Tek Başına Olma ^a	0.84	0.81	0.87	0.80	0.62**

** $p < 0.01$, ^a=Tek Başına Olma Motivasyonu'nun alt faktörleri, AFA= Açıklayıcı Faktör Analizi, DFA= Doğrulayıcı Faktör Analizi

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Thomas ve Azmitia (2019) tarafından kısa formu oluşturulan Tek Başına Olma Motivasyonu Ölçeği-Kısa Formunun Türk örneklemindeki geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ölçeğin geçerlik çalışmasında ölçüt bağıntılı geçerlik, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizlerinde ise iç tutarlık, testi yarıya bölme ve test-tekrar test tekniklerinden yararlanılmıştır.

Ölçeğin orijinal formunun faktör yapısının Türk kültüründeki geçerliği açıklayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucunda toplam varyansı %48.07 oranında açıklayan iki faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Belirtilen açıklama yüzdesinin Thomas ve Azmitia (2019) tarafından geliştirilen ölçeğin kısa form çalışmasından (%44.6) daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca elde edilen iki faktörlü yapının özgün formdaki faktör dağılımına uygunluk gösterdiği bulunmuştur. Ölçeğin Güney Afrika örnekleminde gerçekleştirilen uyarlama çalışmasında ise AFA yapılmadığı görülmüştür (Dankaert, Guse ve van Zyl, 2019). Bu bulguların ölçeğin Türkçe formunun yapı geçerliliği için destekleyici olduğu söylenebilir.

Açımlayıcı faktör analizi sonrasında farklı bir örneklem üzerinde yapılan DFA sonucunda faktör yapısının veri ile iyi düzeyde uyum sergilediği bulunmuştur ($\chi^2/sd= 1.82$, CFI= .95, GFI= .95, AGFI= .93, RMSEA= .05, SRMR= .05). Ölçeğin farklı örneklerdeki DFA sonuçları ile karşılaştırıldığında bu çalışmadan elde edilen DFA değerlerinin Thomas ve Azmitia'nın (2019) orijinal çalışmasındaki değerlerden ($\chi^2(76)=161.40$, $p < .001$, CFI=.92, RMSEA=.07 [90% CI=.05, .08]) daha yüksek olduğu; Dankaert, Guse ve van Zyl (2019) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışmasındakilerle (CFI=.99, TLI = .98, RMSEA = .04 [90% CI = .03, .05]) ise benzer uyum düzeyinde olduğu görülmektedir. Çalışmalarda ele alınan uyum iyiliği indekslerinin benzerlik ve farklılıkları olmakla birlikte her üç çalışmada da belirtilen değerlerin verilere iyi düzeyde uyum sağladığı söylenebilir.

Ölçeğin ölçüt geçerliği işlemlerinde “tercih edilen tek başına olma” ile çok-yönlü eylemli kişiliğin yaşam amacı ve öz yeterlilik alt faktörleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunurken “tercih edilmeyen tek başına olmanın” çok-yönlü eylemli kişiliğin tüm alt faktörleri (öz saygı, yaşam amacı, iç denetim odağı, öz yeterlilik) ile negatif yönde ilişkiler gösterdiği bulunmuştur. Çok-Yönlü Eylemli Kişilik Ölçeğinde eylemlilik, kişinin gelişiminde aktif bir rol alması ile bağlantılı olarak kendi seçimlerine göre hareket etme ve seçimlerinin sonuçlarını kabul etmeyi ifade etmektedir (Atak, Kapçı ve Çok, 2013). Bu bağlamda tercih edilen tek başına olmanın kuramsal açıdan eylemli kişilik kavramı ile ilişkili olabileceği düşünülmüş ve kapsamlı inceleme yapılması adına eylemliliğin öz saygı, yaşam amacı, iç denetim odağı ve öz yeterlilik alt faktörleri de işleme dahil edilmiştir. Literatürde tek başına olma motivasyonu ve eylemli kişiliği birlikte ele alan herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Ancak tercih edilen tek başına olma ile psikolojik iyi oluş alt faktörlerinden öz kabul, bireysel gelişim (Thomas ve Azmitia, 2019) ve özerklik (Dankaert, Guse ve van Zyl, 2019) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunması eylemli kişilik özellikleri ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca ölçüt geçerliğinde kullanılan bir diğer ölçek UCLA Yalnızlık ölçeğidir. Buna göre yalnızlık ve “tercih edilen tek başına olma” arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamış fakat “tercih edilmeyen tek başına olmanın” yalnızlık ile pozitif yönde anlamlı ilişki gösterdiği saptanmıştır. Bu sonuç, önceki araştırma bulguları (Dankaert, Guse ve van Zyl, 2019; Thomas ve Azmitia, 2019) ile tutarlılık göstermektedir. Ölçüt geçerliğinde elde edilen bulgular, tek başına olmanın içsel veya dışsal nedenlerle seçilmesine göre uyumlu ve uyumsuz sonuçların ayırt edilebileceğini destekler niteliktedir.

Güvenirlilik analizleri kapsamında ölçeğin alt faktörleri için AFA ve DFA örneklemelerinde ayrı ayrı hesaplanan iç tutarlık katsayıları tercih edilen tek başına olma alt faktöründe .78 ve .77, tercih edilmeyen tek başına olma alt faktöründe .84 ve .81 olarak bulunmuştur. Elde edilen değerlerin Thomas ve Azmitia'nın (2019) orijinal çalışmasında (Tercih edilen tek başına olma= .81, Tercih edilmeyen tek başına olma= .89) ve Güney Afrika örneklemindeki uyarlamasında (Tercih edilen tek başına olma= .79, Tercih edilmeyen tek başına olma= .85) belirtilen bulgularla tutarlı olduğu söylenebilir. Mevcut çalışmada önceki araştırmalardan (Dankaert, Guse ve van Zyl, 2019; Thomas ve Azmitia, 2019) farklı olarak testi yarıya bölme ve test-tekrar test yöntemlerinden yararlanılması ölçeğin güvenirlik işlemleri adına güçlü bir yönü oluşturmaktadır.

Bu araştırma sonucunda Tek Başına Olma Motivasyonu Ölçeği'nin Türk kültüründe tek başına olma yapısının incelenmesinde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilmesi ortaya konmuştur. Ancak bu çalışmanın mevcut sınırlılıkları da bulunmaktadır. Öncelikle bireylerin tek başına olmayı anlamlandırmalarında kültür oldukça önemli bir noktayı oluşturmaktadır. Türkiye'nin toplulukçu ve bireyci öğeleri içinde barındırdığı düşünüldüğünde farklı sosyokültürel bağlama sahip katılımcılardan elde edilecek verilerle geçerlik ve güvenirlik işlemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi önerilmektedir. Bu çalışmada ölçüt bağımlı geçerlik eylemli kişilik ve yalnızlık değişkenleriyle incelenmiştir. Fakat tek başına olmanın olumlu ve olumsuz yaşantılarının ayırt edilmesinde altta yatan motivasyonun anlaşılması adına ilişkili olabilecek çeşitli yapıların (iyi oluş, depresyon, sosyal kaygı) ele alındığı çalışmaların

yürütülmesi önemli görülmektedir. Türk örnekleminde geçerlik ve güvenirlik çalışması tamamlanan bu ölçeğin bireylerin tek başına geçirdikleri zamanı hangi motivasyon sonucu seçtiğini belirleyerek tek başına olmanın yapıcı yönde deneyimlenmesine katkı sağlayacak durumların ortaya konmasında yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Atak, H., Kapçı, E. G. ve Çok, F. (2013). Evaluation of the Turkish version of the multi-measure agentic personality scale. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 26(1), 36-45.
- Avan, O. ve Çakmak, S. (2020). Üniversite öğrencilerinde yalnızlık, tek başınalık ve benlik saygısı ilişkisi. *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 2(1), 19-35.
- Browne, M. W. ve Cudeck, R. (1992). Alternative ways of assessing model fit. *Sociological Methods & Research*, 21(2), 230-258.
- Buchholz, E. S. (1997). *The call of solitude: Alonetime in a world of attachment*. New York: Simon and Schuster.
- Burger, J. M. (1995). Individual differences in preference for solitude. *Journal of Research in Personality*, 29, 85- 108.
- Chua, S. N. ve Koestner, R. (2008). A self-determination theory perspective on the role of autonomy in solitary behavior. *Journal of Social Psychology*, 148(5), 645-647.
- Corsano, P., Majorano, M., Micheli, G. ve Musetti, A. (2011). Solitudine e autodeterminazione in adolescenza [Loneliness and self-determination during adolescence]. *Ricerche di Psicologia*, 4, 473- 498.
- Côté, J. E. (1997). An empirical test of the identity capital model. *Journal of Adolescence*, 20(5), 577-597.
- Dankaert, E. S., Guse, T. ve van Zyl, C. J. (2019). Psychometric properties of the Motivation for Solitude Scale–Short Form in a sample of South African adolescents. *South African Journal of Psychology*, 49(1), 14-26.
- Davis, L. L. (1992). Instrument review: Getting the most from a panel of experts. *Applied Nursing Research*, 5(4), 194-197.
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self determination in human behavior*. New York: Plenum Press.
- Doğan, T., Akıncı Çötök, N. ve Göçet Tekin, E. (2011). Reliability and validity of the Turkish version of the UCLA Loneliness Scale (ULS-8) among university students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 2058-2062.
- Ercan, T. (2017). *Tek başına olma ve tek başına olmayı tercih etmenin yalnızlık, yaşamda anlam ve utangaçlıkla ilişkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (4th ed.). London, England: Sage.
- Galanaki, E. P. (2013). Solitude in children and adolescents: A review of the research literature. *Psychology and Education–An Interdisciplinary Journal*, 50(3-4), 79-88.
- Hays, R.D. ve DiMatteo, M.R. (1987). A short-form measure of loneliness. *Journal of Personality Assessment*, 51(1), 69-81.

- Hu, L. T. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
- Inguglia, C., Ingoglia, S., Liga, F., Lo Coco, A. ve Lo Cricchio, M. (2015). Autonomy and relatedness in adolescence and emerging adulthood: Relationships with parental support and psychological distress. *Journal of Adult Development*, 22(1), 1-13.
- Keisari, S., Palgi, Y., Ring, L., Folkman, A. ve Ben-David, B. M. (2022). "Post-lockdown Depression": Adaptation difficulties, depressive symptoms, and the role of positive solitude when returning to routine after the lifting of Nation-Wide COVID-19 social restrictions. *Frontiers in Psychiatry*, 13. doi: 10.3389/fpsyt.2022.838903
- Knafo, D. (2012). Solitude and relatedness: A wily and complex twinship: Reply to commentaries. *Psychoanalytic Dialogues*, 22(1), 83-92.
- Larson, R. ve Csikszentmihalyi, M. (1978). Experiential correlates of time alone in adolescence. *Journal of Personality*, 46(4), 677-693.
- Larson, R. ve Lee, M. (1996). The capacity to be alone as a stress buffer. *The Journal of Social Psychology*, 136(1), 5-16.
- Long, C. R. (2000). *A comparison of positive and negative episodes of solitude* (Unpublished master's thesis). Massachusetts Amherst University, USA.
- Long, C. R. ve Averill, J. R. (2003). Solitude: An exploration of benefits of being alone. *Journal for the Theory of Social Behavior*, 33(1), 21-44.
- Marcoen, A. ve Goossens, L. (1993). Loneliness, attitude towards loneliness and solitude: Age differences and developmental significance during adolescence. In S. Jackson & H. Rondiguez-Tome' (Eds.), *Adolescence and its social worlds*. 197-227, Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc.
- Nguyen, T. T., Weinstein, N. ve Ryan, R. (2018). Unpacking the "Why" of Time Spent Alone: Who Prefers and Who Chooses it Autonomously? <https://doi.org/10.31234/osf.io/sjcwg>
- Nguyen, T. V. T., Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2018). Solitude as an approach to affective self-regulation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 44(1), 92-106.
- Nguyen, T. V., Werner, K. M. ve Soenens, B. (2019). Embracing me-time: Motivation for solitude during transition to college. *Motivation and Emotion*, 43, 571-591.
- Nicol, C. C. (2005). *Self-determined motivation for solitude and relationship: Scale development and validation* (Unpublished doctoral dissertation). Southern Illinois University at Carbondale, Carbondale.
- Ost Mor, S., Palgi, Y. ve Segel-Karpas, D. (2021). The definition and categories of positive solitude: Older and younger adults' perspectives on spending time by themselves. *The International Journal of Aging and Human Development*, 93(4), 943-962.
- Özyazıcı, Ö. (2019). *Üniversite öğrencilerinde tek başınalık, psikolojik ihtiyaç doyumu ve benlik kurgusu* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi, Trabzon.
- Pallant, J. (2016). *SPSS kullanma kılavuzu: SPSS ile adım adım veri analizi* (S. Balcı & B. Ahi. Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Perlman, D. ve Peplau, L. A. (1981). Toward a social psychology of loneliness. *Personal Relationships*, 3, 31-56.
- Schumacker, R. E. ve Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural Equation Modeling* (3rd ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

- Storr, A. (1988). *Solitude: A return to the self*. New York: Ballantine Books.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L.S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı* (M. Baloğlu, Çev. Ed.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Thomas, V. ve Azmitia, M. (2019). Motivation matters: Development and validation of the motivation for solitude scale–short form (MSS-SF). *Journal of Adolescence*, 70, 33-42.
- Wang, Y. (2006). *Culture and solitude: Meaning and significance of being alone* (Unpublished master's thesis). Massachusetts Amherst University, USA.
- Winnicott, D. W. (1958). The capacity to be alone. *The International Journal of Psycho-Analysis*, 39, 416-420.

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir. Yazarlar etik kurul izni gerektiren çalışmalarda, izinle ilgili bilgileri (kurul adı, tarih ve sayı no) yöntem bölümünde ve ayrıca burada belirtmişlerdir.

Kurul adı: Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Etik Kurulu

Tarih: 01.02.2021

No: E-81614018-000-90

ARAŞTIRMACILARIN MAKALEYE KATKI ORANI BEYANI

1. yazar katkı oranı : %30
2. yazar katkı oranı : %30
3. yazar katkı oranı : %40